

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla)

14 ta' Settembru 2016*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari — Politika soċjali — Direttiva 1999/70/KE — Ftehim qafas bejn CES, UNICE u CEEP fuq ix-xogħol għal żmien determinat — Klawżola 4 — Prinċipju ta' nondiskriminazzjoni — Kunċett ta' 'kondizzjonijiet ta' l-impjieg' — Allowance għax-xoljiment ta' kuntratt ta' xogħol — Allowance mhux previst mil-leġislazzjoni nazzjonali għal kuntratti ta' xogħol temporanju — Differenza fit-trattament meta mqabbla mal-haddiema għal żmien indeterminat”

Fil-Kawża C-596/14:

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mit-Tribunal Superior de Justicia de Madrid (qorti superjuri tal-ġustizzja ta' Madrid, Spanja), permezz ta' deċiżjoni tad-9 ta' Diċembru 2014, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-22 ta' Diċembru 2014, fil-proċedura

Ana de Diego Porras

vs

Ministerio de Defensa,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla),

komposta minn F. Biltgen (Relatur), President tal-Awla, A. Borg Barthet u M. Berger, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Bobek,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

— għal de Diego Porras, minn J. Rello Ochayta, avukat,

— għall-Gvern Spanjol, minn L. Banciella RodríguezMiñón, bhala aġent,

— għall-Kummissjoni Ewropea, minn S. Pardo Quintillán u M. van Beek, bhala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

* Lingwa tal-kawża: l-Ispanjol.

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-klawżola 4 tal-Ftehim qafas dwar xogħol għal terminu fiss [żmien determinat], konkluz fit-18 ta' Marzu 1999 (iktar 'il quddiem il-"Ftehim qafas"), li jnsab fl-Anness tad-Direttiva tal-Kunsill 1999/70/KE, tat-28 ta' Ġunju 1999, dwar il-ftehim qafas dwar xogħol għal żmien fiss [żmien determinat] konkluz mill-ETUC, mill-UNICE u mis-CEEP (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 3, p. 368).
- 2 Din it-talba giet ippreżentata fil-kuntest ta' tilwima bejn Ana Diego Porras u l-Ministerio de Defensa (ministeru tad-difiża, Spanja) dwar il-klassifikazzjoni tar-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet u l-hlas ta' allowance wara x-xoljiment ta' din ir-relazzjoni.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

- 3 Mill-premessa 14 tad-Direttiva 1999/70 jirriżulta li "l-firmatarji tal-ftehim qafas urew ix-xewqa tagħhom li jtejbu l-kwalità tax-xogħol għal żmien determinat billi jiggarantixxu l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni u li jistabbilixxu qafas biex jipprevjenu l-abbużi li jirriżultaw mill-użu ta' relazzjonijiet tax-xogħol jew ta' kuntratti suċċessivi għal żmien determinat."
- 4 Skont l-Artikolu 1 tagħha, l-għan tad-Direttiva 1999/70 huwa li "jgħib fis-seħh il-[Ftehim qafas] konkluz [...] bejn l-organizzazzjonijiet ġenerali ta' l-industrija (ETUC, UNICE u CEEP) annessi [anness] hawn".
- 5 Il-preambolu tal-Ftehim qafas jispeċifika, fit-tielet subparagrafu tiegħu, li "l-ftehim jistabbilixxi l-prinċipji ġenerali u l-htigiet minimi li jirrelataw għal xogħol ta' terminu fiss [għal żmien determinat], waqt li jirrikonoxxi li l-applikazzjoni ddettaljata tagħhom jehtieg li tiegħu kont tar-realtajiet ta' sitwazzjonijiet nazzjonali, settorali u staġjonali. Juri d-dispożizzjoni ta' l-Imsieħba Soċjali li jistabbilixxu qafas ġenerali biex jiżguraw trattament ugwali għal haddiema għal terminu fiss billi jipproteġuhom kontra d-diskriminazzjoni u għall-użu ta' kuntratti ta' l-impjeg għal terminu fiss fuq bażi aċċettabbli għal min jimpjega u l-haddiema".
- 6 Skont il-klawżola 1 tal-ftehim qafas, l-għan tiegħu huwa, minn naħa wahda, li jtejjeb il-kwalità tax-xogħol għal żmien determinat billi jiżgura l-osservanza tal-prinċipju ta' non-diskriminazzjoni u, min-naħa l-oħra, li jistabbilixxi qafas għall-prevenzjoni tal-abbuż li jirriżulta mill-użu ta' kuntratti jew relazzjonijiet suċċessivi ta' xogħol għal żmien determinat.
- 7 Il-klawżola 3 tal-ftehim qafas, intitolata "Definizzjonijiet", tipprovdi:

"Għall-iskop ta' dan il-ftehim il-kliem:

1. "haddiem għal terminu fiss" ifisru persuna li jkollha kuntratt jew relazzjoni ta' l-impjeg dirett bejn min jimpjega u haddiem meta l-aħħar tal-kuntratt jew tar-relazzjoni ta' l-impjeg hu ddeterminat b'kondizzjonijiet oġġettivi bħal li jilhaq data speċifika, ilesti xogħol speċifiku, jew it-twettiq ta' każ speċifiku;
2. Għall-iskop ta' dan il-ftehim, il-kliem "haddiem kumparabbli permanenti" ifisru haddiem b'kuntratt jew relazzjoni ta' mpjeg għal żmien indefinit, fl-istess stabbiliment, ingaġġat fl-istess xogħol jew xogħol/impjeg simili, wara li tingħata attenzjoni xierqa lill-kwalifiki/kapaċitajiet [...]."

- 8 Il-klawżola 4 tal-ftehim qafas, intitolata “Il-prinċipju ta’ non-diskriminazzjoni”, tipprevedi fil-punt 1 tagħha li:

“Fejn għandhom x’jaqsmu l-kondizzjonijiet ta’ l-impjeg, haddiema għal terminu fiss m’għandhomx jiġu trattati b’mod inqas favorevoli minn haddiem kumparabbli permanenti biss minhabba li għandhom kuntratt jew relazzjoni għal terminu fiss sakemm trattament differenti ma jkunx ġustifikat fuq bażi oġġettiva”.

Id-dritt Spanjol

- 9 Konformement mal-Artikolu 15(1) tat-testo refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/1995, (test imfassal mill-ġdid tar-regolamenti tal-persunal tal-haddiema, li jirriżulta mid-digriet leġislattiv irjali 1/1995), tal-24 ta’ Marzu 1995 (BOE n°75, tad-29 ta’ Marzu 1995, p. 9654), fil-verżjoni aplikabbli għall-fatti fil-kawża prinċipali (iktar ’il quddiem ir-“Regolamenti tal-persunal tal-haddiema”), fil-verżjoni tiegħu kif applikabbli fid-data tal-fatti fil-kawża prinċipali, kuntratt ta’ xogħol jista’ jiġi konkluż għal żmien indeterminat jew għal żmien determinat. Kuntratt għal żmien determinat jistgħu jiġu konklużi fil-każijiet li ġejjin:
- “a) meta l-haddiem ikun irreklutat għat-tlestija ta’ kompitu speċifiku, indipendenti u distakkabbli mill-attività kollha tal-impriża, li l-eżekuzzjoni tiegħu, filwaqt li tkunu limitata fiż-żmien, hija fil-prinċipju, ta’ żmien incert. [...]
- b) meta l-ċirkustanzi tas-suq, akkumulazzjoni ta’ xogħol jew ordnijiet eċċessivi jeħtiegu, anki fil-kuntest tal-attività normali tal-impriża. [...]
- c) fil-każ ta’ sostituzzjoni ta’ haddiema intitolati li jzommu l-post tax-xogħol tagħhom, bil-kundizzjoni li l-kuntratt ta’ xogħol jispeċifika l-isem tal-haddiem issostitwit u l-motiv ta’ sostituzzjoni.”
- 10 Skont l-Artikolu 15(3) tar-Regolamenti tal-persunal tal-haddiema, “il-kuntratti temporanji konklużi bi ksur tal-liġi huma preżunti konklużi għal żmien indeterminat”.
- 11 Ir-Real Decreto 2720/1998 por el que se desarrolla el artículo 15 del Estatuto de los Trabajadores en materia de contratos de duración determinada (digriet irjali 2720/1998, li jeżegixxi l-Artikolu 15 tar-regolamenti tal-persunal tal-haddiema fil-qasam ta’ kuntratti għal żmien determinat), tat-18 ta’ Dicembru 1998 (BOE n° 7, tat-8 ta’ Jannar 1999, p. 568), jiddefinixxi, fl-Artikolu 4(1) il-kuntratt ta’ “interinidad” bħala l-kuntratt sabiex jissostitwixxu haddiem ta’ impriża intitolat li jzomm il-post tax-xogħol tiegħu taht leġislazzjoni, ftehim kollettiv jew ftehim individwali. Skont l-Artikolu 4(2) ta’ dan id-digriet irjali, il-kuntratt għandu jidentifika l-haddiem sostitwit u l-motiv ta’ sostituzzjoni. Iż-żmien tal-kuntratt ta’ xogħol “interinidad” huwa dak taż-żmien ta’ assenza tal-haddiem sostitwit intitolat li jzomm il-post tax-xogħol tiegħu.
- 12 Mill-Artikolu 15(5) tar-Regolamenti tal-persunal tal-haddiema, jirriżulta li l-haddiema li kienu rreklutati, bi jew mingħajr interruzzjoni, għal żmien ta’ iktar minn 24 xahar għal perijodu ta’ 30 xahar, jakkwistaw l-istatus ta’ haddiema permanenti. Dawn id-dispożizzjonijiet ma japplikawx madankollu għall-użu ta’ kuntratti ta’ taħriġ, il-kuntratti ta’ interim għal tluq b’irtirar parzjali jew kuntratti ta’ xogħol “interinidad” lanqas għal kuntratti ta’ xogħol temporanju konklużi fil-kuntest ta’ programmi pubbliċi ta’ impjeg-taħriġ.
- 13 L-Artikolu 49(1)(c) tar-Regolamenti tal-persunal tal-haddiema jipprevedi li, meta l-kuntratt ta’ xogħol jintemm, hlief f’każijiet ta’ kuntratti ta’ “interinidad” u ta’ kuntratti ta’ taħriġ, il-haddiem huwa intitolat li jirċievi allowance f’ammont ekwivalenti għall-proporzjon tal-ammont li jikkorrispondi għall-perċezzjoni ta’ tnax-il jum ta’ salarju għal kull sena ta’ servizz.

- 14 Skont l-Artikolu 53(1)(b) tar-Regolamenti tal-persunal tal-ħaddiema, ix-riżoluzzjoni ta' kuntratt ta' xogħol għal raġunijiet oġġettivi jwassal għall-“ħlas lill-ħaddiem, fl-istess ħin tan-notifika bil-miktub, ta' allowance ta' għoxrin jum salarju għal kull sena ta' anzjanità, allowance ikkalkulat proporzjonalment għan-numru ta' xhur maħduma għall-perijodi ta' inqas minn sena, sa limitu ta' tnax il-pagament mensili”.

Il-fatti tal-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 15 A. de Diego Porras kienet impjegata, minn Frar 2003, taħt il-kopertura ta' diversi kuntratti ta' impjieg ta' “interinidad” bhala segretarja f'subdirettorati differenti tad-Dipartiment tad-Difiża. L-aħħar kuntratt ta' impjieg “interinidad”, konkluz fis-17 ta' Awwissu 2005, kien intiż li jissostitwixxi lil Mayoral Fernández, dispensata full-time mill-obbligi tagħha għall-eżerċizzju ta' rappreżentanza sindakali.
- 16 B'applikazzjoni tar-Real Decreto-ley 20/2012 de medidas para garantizar la estabilidad presupuestaria y de fomento de la competitividad (digriet liġi rjali 20/2012 dwar miżuri intiżi sabiex jiggarrantixxu l-istabbiltà baġitarja u li tippromwovi l-kompetittività), tat-13 ta' Lulju 2012 (BOE Nru 168, tal-14 ta' Lulju 2012, p. 50428), id-dispensa mix-xogħol ta' Mayoral Fernandez ġiet irrevokata.
- 17 Permezz ta' ittra tat-13 ta' Settembru 2012, A. de Diego Porras ġiet imsejha sabiex tiffirma x-xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tagħha b'effett mit-30 ta' Settembru sabiex tippermetti l-integrazzjoni mill-ġdid ta' Mayoral Fernandez fil-kariga tagħha mill-1 ta' Ottubru 2012.
- 18 Fid-19 ta' Novembru 2012, A. de Diego Porras ipprezentat rikors quddiem il-Juzgado de lo Social n° 1 de Madrid (qorti tax-xogħol Nru 1, Madrid, Spanja) sabiex tikkontesta kemm il-legalità tal-kuntratt ta' xogħol tagħha kif ukoll il-kundizzjonijiet għax-xoljiment tiegħu.
- 19 Wara li dan ġie miċhud permezz ta' deċiżjoni tal-10 ta' Settembru 2013, il-persuna kkonċernata appellat minn din id-deċiżjoni quddiem it-Tribunal Superior de Justicia de Madrid (qorti superjuri tal-ġustizzja ta' Madrid, Spanja), fejn sostniet li l-kuntratti ta' impjieg ta' “interinidad”, li fil-kuntest tagħhom ġew irreklutati, ġew konkluzi bi ksur tal-liġi u li hemm lok li jiġi kklassifikat mill-ġdid bhala “kuntratt ta' impjieg għal żmien indeterminat”. Għalhekk, ix-xoljiment ta' tali kuntratt ikun jinvolvi l-ħlas ta' allowance.
- 20 It-Tribunal Superior de Justicia de Madrid (qorti Superjuri tal-Ġustizzja ta' Madrid) jikkonstata, minn naħa, li r-reklutaġġ ta' A. de Porras Diego permezz ta' kuntratt ta' xogħol ta' “interinidad” huwa konformi mar-rekwiżiti li jirriżultaw mid-dispożizzjonijiet nazzjonali fis-seħh u min-naħa l-oħra, li x-xoljiment tal-imsemmi kuntratt ta' xogħol huwa bbażat fuq raġuni oġġettiva.
- 21 Il-qorti tar-rinvju tistaqsi, madankollu, dwar id-dritt ta' A. de Diego Porras li titlob il-ħlas ta' allowance minhabba x-xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tagħha. Fil-fatt, hemm, fid-dritt Spanjol, differenza fit-trattament fil-kundizzjonijiet ta' impjieg bejn il-ħaddiema għal żmien indeterminat u l-ħaddiema għal żmien determinat, sa fejn il-kumpens imħallas fil-każ ta; xoljiment legali tal-kuntratt ta' xogħol huwa ta' 20 jum tas-salarju fis-sena ta' servizz għal tal-ewwel, filwaqt li jogħla għal 12-il ġurnata salarju għal kull sena ta' servizz biss għal tat-tieni. Din l-inugwaljanza hija iktar evidenti f'dak li jirrigwarda l-ħaddiema rreklutati fil-kuntest ta' kuntratt ta' xogħol “interinidad” li għalihom il-leġiżlazzjoni nazzjonali ma tirrikonoxxi ebda kumpens meta dan il-kuntratt jintemm legalment.
- 22 Fid-dawl tal-fatt li ebda raġuni oġġettiva ma tidher li tiġġustifika din id-differenza fit-trattament, il-qorti tar-rinvju għandha dubji dwar il-kompatibbiltà tad-dispożizzjonijiet nazzjonali inkwistjoni mal-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni bejn ħaddiema għal żmien determinat u ħaddiema għal żmien indeterminat stabbilit fil-klawżola 4 tal-Ftehim qafas, kif interpretata mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja.

23 F'dawn iċ-ċirkustanzi, it-Tribunal Superior de Justicia de Madrid (qorti superjuri tal-ġustizzja ta' Madrid) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u li tressaq quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

- “1) Il-kumpens imħallas fi tmiem kuntratt ta' xogħol temporanju għandu jiġi kkunsidrat li jaqa' taħt il-kundizzjonijiet ta' impjieg li għalihom tagħmel riferiment il-klawżola 4(1) tal-ftehim qafas CES, UNICE u CEEP?
- 2) Jekk dan il-kumpens huwa kkunsidrat li jaqa' taħt l-imsemmija kundizzjonijiet ta' impjieg, il-haddiem li jkollu kuntratt jew relazzjoni ta' xogħol għal żmien determinat konkluz direttament bejn l-impjegat u l-haddiem fejn it-tmiem tal-kuntratt jew tar-relazzjoni ta' xogħol huwa ddeterminat minn kundizzjonijiet oġġettivi bħal data konkreta, it-twettiq ta' xogħol jew servizz partikolari, jew fil-każ li jsehh xi avveniment partikolari, għandu jirċievi, fi tmiem il-kuntratt, l-istess kumpens bħal dak li jirċievi haddiem li jkollu kuntratt għal żmien indeterminat paragonabbli li l-kuntratt tiegħu jintemm għal raġunijiet oġġettivi?
- 3) Jekk il-haddiem temporanju għandu id-dritt li jirċievi l-istess kumpens bħal dak ta' haddiem għal żmien indeterminat li l-kuntratt tiegħu jintemm għal raġunijiet oġġettivi, hemm lok li jiġi kkunsidrat li l-Artikolu 49(1)(c) tal-Istatut tal-Haddiema ttraspona korrettament id-Direttiva tal-Kunsill 1999/70/KE, tat-28 ta' Ġunju 1999, dwar il-ftehim qafas dwar xogħol għal żmien fiss [żmien determinat] konkluz mill-ETUC, mill-UNICE u miċ-CEEP, jew li huwa diskriminatorju u kuntrarju għall-imsemmija direttiva, sa fejn jimmina l-għan u l-effettività tagħha?
- 4) Fl-assenza ta' raġunijiet oġġettivi għall-esklużjoni tal-haddiema li l-kuntratt tagħhom jipprovdi essenzjalment għas-sostituzzjoni ta' haddiem li għandu d-dritt li jzomm il-post ta' xogħol tiegħu, mid-dritt li jirċievu kumpens meta l-kuntratt ta' xogħol temporanju tagħhom jintemm, id-distinzjoni stabbilita mill-Istatut tal-Haddiema bejn il-kundizzjonijiet ta' impjieg ta' dawn il-haddiema u dawk mhux biss tal-haddiema għal żmien indeterminat, iżda wkoll ta' haddiema oħra temporanji, hija diskriminatorja?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 24 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk il-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas għandhiex tiġi interpretata fis-sens li l-kuncett ta' “kundizzjonijiet [tal-]impjieg” jinkludi l-kumpens li persuna li timpjega għandha thallas lil haddiem minhabba x-xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol għal żmien determinat tiegħu.
- 25 Għandu preliminarjament jiġi mfakkar skont il-klawżola 1(a) tal-Ftehim qafas, li wieħed mill-għanijiet ta' dan huwa li titjieb il-kwalità tax-xogħol għal żmien determinat billi jiġi mħares ir-rispett tal-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni. Barra minn hekk, il-preambolu tal-Ftehim qafas jenfasizza, fit-tielet paragrafu tiegħu, li dan il-ftehim qafas “juri d-dispożizzjoni ta' l-Imsieħba Soċjali li jistabbilixxu qafas ġenerali biex jiżguraw trattament ugwali għal haddiema għal terminu fiss billi jipproteġuhom kontra d-diskriminazzjoni”. Il-premessa 14 tad-Direttiva 1999/70 tindika għalhekk li l-għan ta' dan il-ftehim qafas huwa, b'mod partikolari, sabiex itejjeb il-kwalità ta' xogħol għal żmien determinat billi jiżgura l-istabbiliment ta' rekwiżiti minimi li jiggwarantixxu l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni (sentenzi tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punt 47; tat-12 ta' Diċembru 2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, punt 40, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, punt 22).

- 26 Il-Ftehim qafas, b'mod partikolari l-klawżola 4 tiegħu, għandu l-għan li japplika dan il-prinċipju lill-haddiema għal żmien determinat sabiex jiġi prekluz li relazzjoni ta' impjieg ta' dan it-tip tintuża minn min iħaddem sabiex jiċċad lil dawn il-haddiema d-drittijiet li huma rikonoxxuti lil haddiema għal żmien indeterminat (sentenzi tat-13 ta' Settembru 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, punt 37; tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punt 48, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punt 23).
- 27 Fid-dawl tal-għanijiet imfittxija mill-Ftehim qafas, il-klawżola 4 tal-Ftehim qafas għandha tinftiehem bħala li tesprimi prinċipju ta' dritt soċjali tal-Unjoni li ma jistax jiġi interpretat b'mod restrittiv (sentenzi tat-13 ta' Settembru 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, punt 38; tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punt 49, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punt 24).
- 28 Fir-rigward tal-kunċett ta' "kondizzjonijiet ta' l-impjieg" fis-sens tal-klawżola 4(1) tal-Ftehom qafas, Qorti tal-Ġustizzja diġà ddecidet li l-kriterju deċiżiv sabiex jiġi ddeterminat jekk miżura taqax taht il-fis-sens tal-imsemmija klawżola huwa preċiżament dak tal-impjieg, jiġifieri r-relazzjoni ta' impjieg bejn haddiem u l-persuna li timpjegah (sentenzi tat-12 ta' Diċembru 2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, punt 35, u tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punt 25).
- 29 Konformement mal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, jaqgħu wkoll fil-kunċett ta' "kondizzjonijiet ta' l-impjieg", fis-sens tal-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas, allowances trijennali ta' anzjanità li jirrappreżentaw element tar-remunerazzjoni li għandha tingħata lil haddiem għal żmien determinat (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-13 ta' Settembru 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, punt 47, kif ukoll tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punti 50 sa 58).
- 30 Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja qieset li dan il-kunċett jinkludi wkoll regoli dwar id-determinazzjoni tat-terminu ta' preavviz applikabbli fil-każ ta' xoljiment ta' kuntratti ta' xogħol għal żmien determinat. F'dan ir-rigward, hija speċifikat li interpretazzjoni tal-klawżola 4(1), li teskludi mid-definizzjoni tal-kunċett il-"kondizzjonijiet ta' l-impjieg", fis-sens tal-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas, il-kundizzjonijiet ta' xoljiment ta' kuntratt ta' xogħol għal żmien determinat, twassal sabiex tnaqqas, għad-detriment tal-għan assenjat lill-imsemmija dispożizzjoni, il-kamp ta' applikazzjoni tal-protezzjoni mogħtija lill-haddiema għal żmien determinat kontra d-diskriminazzjonijiet (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punti 27 u 29).
- 31 Issa, dawn il-kunsiderazzjonijiet huma trasponibbli b'mod shiħ għal allowance bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali. Peress li l-allowance huwa allokat lill-haddiem minhabba x-xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tiegħu li jorbtu mal-persuna li timpjegah u li dan jissodisfa l-kriterju msemmi fil-punt 28 ta' din is-sentenza, huwa għaldaqstant jaqa' taht il-kunċett ta' "kondizzjonijiet ta' l-impjieg".
- 32 Għaldaqstant, ir-risposta għar-raba' domanda għandha tkun li l-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas għandha tiġi interpretata fis-sens li l-kunċett ta' "kondizzjonijiet ta' l-impjieg" jinkludi l-allowance li persuna li timpjega hija obbligata tħallas lil haddiem minhabba x-xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol għal żmien determinat tiegħu.

Fuq it-tieni sar-raba' domanda

- 33 Permezz ta' dawn it-tliet domandi, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk il-klawżola 4 tal-Ftehim qafas għandux jiġi interpretata fis-sens li jipprekludi legiżlazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni, li tirrifjuta kwalunkwe allowance ta' xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tal-haddiem impjegat permezz ta' kuntratt ta' xogħol "interinidad" minkejja li tali allowance jingħata, b'mod partikolari, lill-haddiema kumparabbli impjegati għal żmien indefinit.

- 34 Rigward il-klawżola 4 tal-Ftehim qafas, għandu jittfakkar li jistabbilixxi, fil-punt 1, projbizzjoni li, f'dak li jikkonċerna l-kundizzjonijiet tal-impjieg, il-haddiema għal żmien determinat jiġu ttrattati b'mod inqas favorevoli milli l-haddiema għal żmien indeterminat komparabbli għas-sempliċi raġuni li huma jaħdmu għal żmien determinat, sakemm it-trattament differenti ma jkunx iġġustifikat minn raġunijiet oġġettivi.
- 35 Skont ġurisprudenza stabbilita, il-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni jirrikjedi li sitwazzjonijiet paragonabbli ma jiġux ittrattati b'mod differenti u li sitwazzjonijiet differenti ma jiġux ittrattati b'mod ugwali sakemm tali trattament ma jkunx oġġettivament iġġustifikat (sentenza tat-8 ta' Settembru 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, punt 65 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 36 F'din il-kawża, għandu jiġi kkonstatat li hemm differenza fit-trattament bejn il-haddiema għal żmien determinat u l-haddiema għal żmien indeterminat, sa fejn b'mod differenti mill-haddiema rreklutati taht kuntratt ta' xogħol indeterminat, il-haddiema taht kuntratt ta' xogħol "interinidad" ma jirċievu ebda allowance fil-każ ta' xoljiment tal-kuntratt tagħhom, u dan irrispettivament mit-tul tal-perijodi ta' servizzi kompluti.
- 37 F'dan ir-rigward, għandu jiġi ppreċiżat li l-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni ġie implementat u inkorporati fil-Ftehim qafas biss fir-rigward tad-differenzi fit-trattament bejn haddiema għal żmien determinat u l-haddiema għal żmien indeterminat li jinsabu f'sitwazzjoni paragonabbli (digriet tal-11 ta' Novembru 2010, Vino, C-20/10, mhux ippubblikat, EU:C:2010:677, punt 56 ; tat-22 ta' Ġunju 2011, Vino, C-161/11, mhux ippubblikat, EU:C:2011:420, punt 28, u tas-7 ta' Marzu 2013, Rivas Montes, C-178/12, mhux ippubblikat, EU:C:2013:150, punt 43).
- 38 Madankollu, l-eventwali differenzi fit-trattament bejn ċerti kategoriji ta' persunal fuq għal żmien fiss, bħal dak li ssemmi l-qorti tar-rinviju fir-raba' domanda, ma jaqgħux taht il-prinċipju ta' nondiskriminazzjoni stabbilit mill-imsemmi Ftehim qafas (digriet tal-11 ta' Novembru 2010, Vino, C-20/10, mhux ippubblikat, EU:C:2010:677, punt 57).
- 39 Fid-dawl tal-inugwaljanza kkonstata, għandu jiġi vverifikat, fl-ewwel lok, il-komparabbiltà tas-sitwazzjonijiet inkwistjoni fil-kawża prinċipali, imbagħad, fit-tieni lok, l-eżistenza ta' ġustifikazzjoni oġġettiva li jista' jkun hemm.

Fuq il-paragonabbiltà tas-sitwazzjonijiet inkwistjoni

- 40 Sabiex jiġi evalwat jekk il-persuni kkonċernati jeżerċitawx xogħol identiku jew simili fis-sens tal-Ftehim qafas, hemm lok, b'mod konformement mal-klawżola 3(2) u l-klawżola 4(1) ta' dan tal-aħħar, li jiġi eżaminat jekk, fid-dawl ta' numru ta' fatturi, bħan-natura tax-xogħol, il-kundizzjonijiet tat-taħriġ u l-kundizzjonijiet tax-xogħol, dawn il-persuni jistgħux jitqiesu bħala li jinsabu f'sitwazzjoni komparabbli (sentenza tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punt 31).
- 41 Konformement mal-ġurisprudenza, huwa biss fil-każ li x-xogħol imwettaq minn haddiem bħar-rikorrenti fil-kawża prinċipali fil-kuntest ta' kuntratt ta' xogħol differenti ma jikkorrispondix ma' dak eżerċitat minn haddiema għal żmien indeterminat, li d-differenza fit-trattament allegata tikkonċerna l-ghoti ta' allowance ta' xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol ma tkunx kuntrarja għall-klawżola 4 tal-Ftehim qafas, peress li din id-differenza fit-trattament tkun marbuta ma' sitwazzjonijiet differenti (sentenza tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 48 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 42 Għalkemm, finalment, hija l-qorti tar-rinviju li għandha tistabbilixxi jekk ir-rikorrenti fil-kawża prinċipali, meta din kienet teżerċita l-funzjonijiet ta' segretarja fil-ministeru tad-difiża fil-kuntest ta' d-diversi kuntratt ta' xogħol ta' "internidad" tagħha, kinitx tinsab f'sitwazzjoni komparabbli għal dik

tal-haddiema rrekutati għal żmien indeterminat minn din l-istess awtorità matul l-istess perijodu (ara, b'analogija, is-sentenzi tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 43 u l-gurisprudenza ċċitata, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, punt 32), għandu madankollu jiġi rrilevat li, f'din il-kawża, mill-provi tal-proċess ppreżentat lill-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li r-rikorrenti fil-kawża prinċipali għamlet xogħol analoġu jew identiku għal dak ta' haddiem għal żmien indeterminat.

- 43 Fil-fatt, il-fatt stess li l-imsemmi rikorrenti okkupa matul 7 snin konsekuttivi fl-istess pożizzjoni ta' impjegat ddispensat full-time mill-obbligi professjonali tiegħu għall-eżerċizzju ta' kariga sindakali, jippermetti li jipi konkluz mhux biss li l-persuna kkonċernata kient tissodisfa l-kundizzjonijiet ta' taħriġ għall-aċċess għall-post tax-xogħol inkwistjoni, iżda wkoll li hija kienet tagħmel l-istess xogħol bħall-persuna msejha li tissostitwixxi b'mod permanenti matul dan il-perijodu estiż ta' żmien, filwaqt li tkun suġġetta għall-istess kundizzjonijiet tax-xogħol.
- 44 Għaldaqstant, hemm lok li jitqies li s-sitwazzjoni ta' haddiem għal żmien determinat tar-rikorrenti fil-kawża prinċipali kienet paragonabbli ma' dik ta' haddiem għal żmien indeterminat.

Fuq l-eżistenza ta' ġustifikazzjoni oġġettiva

- 45 Skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-kuncett ta' "raġunijiet oġġettivi" jehtieg li l-inugwaljanza fit-trattament ikkonstatata tkun iġġustifikata mill-eżistenza ta' elementi preċiżi u konkreti, li jikkarakterizzaw il-kundizzjoni tax-xogħol ikkonċernat, fil-kuntest partikolari li taqa' fih u fuq il-bażi ta' kriterji oġġettivi u trasparenti, sabiex jiġi vverifikat jekk din l-inugwaljanza tweghibx għal bżonn veru, hijiex adattata sabiex jintlaħaq l-għan imħaddan u hijiex neċessarja għal dan il-għan. L-imsemmija elementi jistgħu jirriżultaw, b'mod partikolari, min-natura partikolari tal-kompiti li għat-twettiq tagħhom il-kuntratti għal żmien determinat ġew konkluzi u mill-karatteristiċi inerenti għalihom jew, jekk ikun il-każ, mit-thaddin ta' għan leġittimu tal-politika soċjali ta' Stat Membru (ara, b'mod partikolari s-sentenzi tat-13 ta' Settembru 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, punti 53 u 58; tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punt 55; tat-8 ta' Settembru 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, punt 73, kif ukoll tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 51).
- 46 Il-kuncett ta' "raġunijiet oġġettivi", li jissemma fil-klawżola 4(4) tal-Ftehim qafas, għandu għaldaqstant jinftehem bħala li ma jippermettix li tiġi ġġustifikata differenza fit-trattament bejn il-haddiema għal żmien determinat u l-haddiema għal żmien indeterminat minhabba l-fatt li din id-differenza hija prevista minn regola nazzjonali ġenerali u astratta, bħal liġi jew ftehim kollettiv (sentenzi tat-13 ta' Settembru 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, punt 57; tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro *et* Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punt 54; tat-8 ta' Settembru 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, punt 72, kif ukoll tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 50).
- 47 Barra minn hekk, l-użu tan-natura temporanja tax-xogħol tal-persunal tal-amministrazzjoni pubblika ma huwiex konformi ma' dawn ir-rekwiżiti u b'hekk ma jistax, wahdu, jammonta għal "bażi oġġettiva" fis-sens tal-Klawżola 4 (1) u /jew 4 tal-Ftehim qafas. Fil-fatt, l-aċċettazzjoni tal-argument li n-natura temporanja ta' relazzjoni ta' impjeg tkun suffiċjenti sabiex tiġġustifika differenza fit-trattament bejn haddiema għal żmien determinat u haddiema għal żmien indeterminat iġġib fix-xejn l-għanijiet tad-Direttiva 1999/70 u tal-Ftehim qafas u tipperpetwa l-manteniment ta' sitwazzjoni sfavorevoli għall-haddiema għal żmien determinat (sentenzi tat-22 ta' Diċembru 2010, Gavieiro Gavieiro u Iglesias Torres, C-444/09 u C-456/09, EU:C:2010:819, punti 56 u 57; tat-8 ta' Settembru 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, punt 74, kif ukoll tat-18 ta' Ottubru 2012, Valenza *et*, C-302/11 sa C-305/11, EU:C:2012:646, punt 52).

- 48 L-ispejgazzjonijiet ipprovduti mill-Gvern Spanjol huma dwar id-differenza fin-natura u ta' għan li jiddistingwu l-kuntratti ta' xogħol għal żmien determinat mill-kuntratti ta' xogħol għal żmien indeterminat, sa fejn id-differenza bejn dawn iż-żewġ tipi ta' kuntratti tinsab fiż-żmien tagħhom kif ukoll fl-aspettattiva tal-istabbiltà tas-relazzjoni ta' impjieg.
- 49 F'dan ir-rigward, għalkemm hija, bħala prinċipju, għall-qorti nazzjonali li tiddetermina jekk l-argumenti pprezentati quddiemha jikkostitwixxux raġunijiet oġġettivi fis-sens tal-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas, fid-dawl tal-ġurisprudenza mfakkra fil-punt [42] ta' din is-sentenza, għandu madankollu jiġi rrilevat li l-Gvern Spanjol sempliċement jenfasizza d-differenza fin-natura u fl-għan li tiddistingwi kuntratti tax-xogħol ta' "interinidad" minn kuntratti ta' xogħol għal żmien indeterminat billi jinvoka l-kriterju taż-żmien u l-aspettattiva tal-istabbiltà tar-relazzjoni kuntrattwali tat-tieni.
- 50 Issa, kif jirriżulta mill-punti [46 u 47] ta' din is-sentenza, la n-natura temporanja tar-relazzjoni ta' impjieg u lanqas l-assenza ta' kwalunkwe dispożizzjoni fil-leġislazzjoni nazzjonali dwar l-ġhoti ta' allowance ta' xoljiment għal kuntratt ta' xogħol ta' "interinidad" ma jistgħu jikkostitwixxu, fihom infushom, tali raġunijiet oġġettivi.
- 51 Barra minn hekk, l-argument ibbażat fuq il-prevedibbiltà tat-tmiem tal-kuntratt ta' xogħol "interinidad" ma huwiex ibbażat fuq kriterji oġġettivi u trasparenti, sabiex mhux biss, fil-fatt, tali kuntratt ta' xogħol ta' "interinidad" jista' jippersisti, bħas-sitwazzjoni tar-rikorrenti fil-kawża prinċipali, li r-relazzjonijiet kuntrattwali tagħha huma mifruxa fuq perijodu ta' iktar minn għaxar snin, iżda wkoll dan l-argument huwa kontradett mill-fatt li, f'sitwazzjonijiet komparabbli, il-leġislazzjoni nazzjonali rilevanti ttipprovi li allowance ta' xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol jingħata lil kategoriji oħra ta' haddiema għal żmien determinat.
- 52 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, għandha tingħata riposta lit-tieni sar-raba' domanda magħmula li l-klawżola 4 tal-Ftehim qafas għandha tiġi interpretata fis-sens li tipprekludi leġislazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tirrifjuta kwalunkwe allowance ta' xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tal-haddiem impjegat permezz ta' kuntratt ta' xogħol "interinidad" minkejja li tippermetti li tali allowance jingħata, b'mod partikolari, lill-haddiema kumparabbli impjegati għal żmien indeterminat. Il-fatt biss li dan il-haddiem ikun temm ix-xogħol tiegħu fuq il-bażi ta' kuntratt ta' xogħol ta' "interinidad" ma jistax jikkostitwixxi raġuni oġġettivi, li tiġġustifika r-rifjut li l-imsemmi haddiem jista' jibbenefika minn dan l-allowance.

Fuq l-ispejjeż

- 53 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġihallu lura.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Għaxar Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) Il-klawżola 4(1) tal-Ftehim qafas dwar xogħol għal terminu fiss [żmien determinat], li jinsab fl-Anness tad-Direttiva 1999/70/KE, dwar il-ftehim qafas dwar xogħol għal żmien fiss [żmien determinat] konkluz mill-ETUC, mill-UNICE u mis-CEEP, għandha tiġi interpretata fis-sens li l-kunċett ta' "kondizzjonijiet [tal-impjieg]" jinkludi l-kumpens li persuna li timpjega hija obbligata thallas lil haddiem minhabba l-iffissar illeċitu ta' terminu lill-kuntratt ta' xogħol tiegħu.
- 2) Il-klawżola 4 tal-Ftehim qafas dwar xogħol għal terminu fiss [żmien determinat] għandha tiġi interpretata fis-sens li tipprekludi leġislazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tirrifjuta kwalunkwe allowance ta' xoljiment tal-kuntratt ta' xogħol tal-haddiem

impjegat permezz ta' kuntratt ta' xogħol “interinidad” minkejja li tippermetti li tali allowance jingħata, b'mod partikolari, lill-haddiema kumparabbli impjegati għal żmien indeterminat. Il-fatt biss li dan il-haddiem ikun temm ix-xogħol tiegħu fuq il-bażi ta' kuntratt ta' xogħol ta' “interinidad” ma jistax jikkostitwixxi raġuni oġġettiva, li tiġġustifika r-rifjut li l-imsemmi haddiem jista' jibbenefika minn dan l-allowance.

Firem